

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Gerard Reve en het ezelproces

7 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg hoe Reve een beroep had kunnen doen op de door Locke genoemde plicht van de overheid 1
- benoeming van de plicht van de overheid:
de plicht om door wetten die gelijk voor iedereen gelden het juiste bezit te garanderen van burgerlijke goederen 1
- benoeming van de bevoegdheid van de overheid:
de bevoegdheid tot bestraffing van iemand die de wet overtreedt 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Reve zou een beroep kunnen doen op de door Locke genoemde plicht van de overheid het juiste bezit te garanderen van de burgerlijke goederen door middel van wetten die gelijk voor iedereen gelden, of ze geloven in de staatskerk of niet. Reve spreekt in zijn verdediging ook over een 'ongrondwettelijke bevoorrechting van de godsdienstige burger' en had hier dus kunnen verwijzen naar Locke 2
- Locke noemt, naast de hierboven genoemde plicht, de bevoegdheid van de overheid om mensen te straffen die de wet overtreden 1

Opmerking

Als een kandidaat bij de argumentatie hoe Reve een beroep had kunnen doen op de plicht genoemd door Locke vooral ingaat op het burgerlijke goed 'vrijheid' (in de zin van godsdienstvrijheid), dan dient het antwoord, mits consistent beargumenteerd, goed gerekend te worden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- twee van de volgende redenen waarom volgens Locke de overheid niet de zorg voor de ziel op zich kan nemen 2
 - Een mens kan niet geloven op het bevel van een ander, de kracht en de werkzaamheid van godsdienst bestaat bij de gratie van het innerlijke geloof;
 - De religieuze opvattingen van de heersers zijn onderling zo verschillend dat het uitroepen van één religie tot de ware religie absurd zou zijn en God onwaardig: dan zou het eeuwige geluk van de onderdaan afhankelijk zijn van zijn geboorteplaats;
 - De zorg van de ziel is aan een vertegenwoordiger van de overheid niet méér toevertrouwd dan aan andere mensen, omdat God geen autoriteit aan mensen heeft toegekend, waarmee ze medemensen kunnen dwingen over te gaan tot hun religie.
- een uitleg welke van deze redenen terug te vinden is in het betoog van Reve 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Locke kan de overheid de zorg van de ziel niet op zich nemen, omdat een mens niet kan geloven op het bevel van een ander. De kracht van het geloof zit immers in de innerlijke overtuiging, zegt Locke 1
- Daarnaast is hij van mening dat onderdanen niet op bevel van de staat zouden kunnen geloven, omdat hun zielenheil dan afhankelijk zou zijn van hun geboorteplaats, en dit zou absurd en God onwaardig zijn 1
- Reve schrijft dat hij niet op bevel het geaccepteerde godsbeeld kan overnemen. Hij zegt dat zijn eigen godsbeeld het enig mogelijke godsbeeld voor hem is. Deze reden lijkt op de eerste reden die Locke noemt 1

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 3	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg hoe een debat rond het interpreteren van religieuze teksten kan leiden tot fundamentalisme: doordat interpretaties naast elkaar komen te staan, kan de roep om het letterlijk lezen van een tekst sterker worden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg waarom fundamentalisme een modern verschijnsel is 	2
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Nadat Luther zijn 'sola scriptura' uitsprak, kwam, in plaats van de kerk, de tekst van de bijbel centraal te staan. Volgens Luther bestond er geen autoriteit die kon uitmaken wat de betekenis van een tekst was. Vervolgens kwamen veel interpretaties van religieuze teksten naast elkaar te staan, omdat een religieuze autoriteit ontbrak. Voor sommige mensen was dit onverteerbaar en de roep om het letterlijk lezen werd luider 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Fundamentalisme is een modern verschijnsel, omdat het pas opspeelt als er in een samenleving ruimte is voor verschillende waarheden. En dat is in de moderne maatschappij het geval. Als er slechts één waarheid is (zoals in de tijd voor Luther), dan hoeft een fundamentalist zich nergens tegen af te zetten. Fundamentalisme is opgekomen met het religieus modernisme van de 19e eeuw; de poging om religies te herdefiniëren in het licht van de groei van de wetenschappelijke kennis en sociale veranderingen. Fundamentalisme vooronderstelt moderne noties als staat, grondwet, wetenschap en technologie als gegeven 	2
10	maximumscore 3	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Ja 	0
	<ul style="list-style-type: none"> • religieuze praktijken (drie van de volgende kenmerken): <ul style="list-style-type: none"> – zijn onherleidbaar normatief; – dragen betekenissen en waarden in zich mee; – bevatten een vastgelegde opeenvolging van handelingen; – gaan vaak samen met machtsrelaties; – zijn publiek of openbaar, ook al lijkt dat soms anders; – zijn anders dan instinctieve handelingen in 'biologische' zin. 	3
	per relevant kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ja, het groeten zou omschreven kunnen worden als religieuze praktijk, want het kan goed of slecht gebeuren en is dus normatief • Bovendien draagt het groeten waarden en betekenissen met zich mee, want er blijkt bijvoorbeeld uit dat je veel waarde hecht aan je baan en je baas wilt laten weten dat jij een goede werknemer bent • Het groeten kan beschouwd worden als gedrag dat gebaseerd is op ongelijkheid in macht: "je kon nooit weten wie het zag." 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
11	maximumscore 3	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • benoeming van de twee elementen waaruit het hoogste goed bestaat, te weten: <ul style="list-style-type: none"> – de zedelijkheid – de gelukzaligheid • een uitleg waarom zuster Immaculata het hoogste goed niet op eigen kracht kan bereiken 	<p>2</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De goede wil bij Kant is de wil die overeenkomt met de regels van de rede. Dit is het eerste element van het hoogste goed: de zedelijkheid. Het hoogste goed bestaat echter ook uit de gelukzaligheid, het tweede element, die een mens niet op eigen kracht kan bereiken. De gelukzaligheid is de toestand van een redelijk wezen in de wereld waarin het hem naar wil en wens gaat • Zuster Immaculata kan net als andere mensen het hoogste goed niet op eigen kracht bereiken. Zij kan alleen dankzij haar goede wil tot het eerste element van het hoogste goed, de zedelijkheid, komen 	<p>2</p> <p>1</p>